

Η έξωση του πολιτισμού (Σαράντος Καργάκος, Ιστορικός - Συγγραφέας)

Categories : [ΚΟΙΝΩΝΙΑ](#)

Date : Ιανουαρίου 9, 2017

Η λέξη πολιτική παράγεται από το «πόλις», το αύστηρο προγονικό μας ιδανικό. Από το «πόλις» παράγεται και ο πολιτισμός. Άρα, πολιτική και πολιτισμός είναι έννοιες όμορριζες. Σήμερα όμως ούτε το ένα ούτε το άλλο παράγονται στην Ελλάδα. Ο λόγος είναι απλός: **δεν κάνουμε πολιτική, κάνουμε κομματισμό.** Και αφού δεν κάνουμε πολιτική, δεν κάνουμε ούτε πολιτισμό. Πρέπει κάποτε να κατανοηθεί ότι **δημοκρατία** είναι πολίτευμα αισθητικό, πολίτευμα του γούστου και όχι του «γουστάρω». **Πολίτευμα του «πρέπει» και όχι του «κάνω ό,τι θέλω».** Το «πρέπει» δεν είναι δεσμός είναι σύν-δεσμός. Όπως παραλύει ή γλώσσα χωρίς συνδέσμους, όμοια παραλύει και η δημοκρατία χωρίς τα αναγκαία «πρέπει». **Η θάλασσα στην οποία πρέπει να κολυμπά ο δημοκρατικός πολίτης δεν πρέπει να είναι βρόμικη και θολή, γιατί μοιραία κι αυτός θα λερωθεί.** Η βρομιά του νερού εύνοει την ανάδειξη εύτελων. Μια λαϊκή παροιμία το εκφράζει πολύ παραστατικά: «Έφύρασαν ή θάλασσα κι έπλευσαν κι οί κα(β)ούροι». Δηλαδή, λερώθηκε ή θάλασσα και έπιπλευσαν άκόμη και τὰ καβούρια. Μια ματιά στην πρωτεύουσα -άκόμη και στα πιό ιερά της σημεία- προκαλεί πλέον απέχθεια.

Ή Αθήνα έδω και καιρό -ιδίως τον τελευταίο καιρό- έχει γίνει μια πόλη-σκιάχτρο, γεμάτη από ξενοίκιαστα σπίτια και μαγαζιά, πού είναι τώρα κατάλληλα για λέσχη άρσενικών γάτων. Κι όμως ή Αθήνα, ή «ζαφειρόπετρα της γής το δαχτυλίδι», όπως την είπε ο Παλαμής, έπρεπε να παραμένει χαράς ιδέα, παγκόσμιο κόσμημα όμορφιάς γιατί ήταν ή μήτρα της πολιτικής και του πολιτισμού. Όποιος ευαίσθητος κυκλοφορεί στους δρόμους της αισθάνεται πνιγμό. Νιώθει ότι αναπνέει ένα νευροπαραλυτικό άέριο. Προσωπικά μου προκαλεί ρίγος αυτή ή κρύα ρουτίνα της κακομοιριάς. Κι όλα αυτά δεν όφείλονται στην Κρίση. **Της οικονομικής κρίσης προϋπήρχε ή κρίση της ήθικης.** Δεν μου άρέσει να ήθικολογώ, αλλά πρέπει να το πώ: **Δεν οίκοδομήσαμε δημοκρατία της άρετης.** Και ή Ελλάδα έγινε ξαφνικά μια σκλαβωμένη νεράιδα. Κάποτε υπήρχαν κάποιιοι πού την είχαν βαθιά άγαπήσει και θυσιαστικά ύπηρετήσει. Άλλα το κάποτε είναι πολύ διαφορετικό από το τώρα. Σήμερα το κοινωνικό μας στίγμα δεν το καθορίζουν οί πολιτισμένοι άνθρωποι, το καθορίζουν οί άπατεώνες. Άλλ' όλοι οί άπατεώνες της γής δεν είναι τίποτα μπρός στον άπατεώνα πού έξαπατά τον έαυτο του, έχει γράψει ο Ντίκενς στις «Μεγάλες Προσδοκίες». Κι **έμεϊς ξεκινήσαμε με μεγάλες προσδοκίες πού όμως κατέληξαν σε μεγάλες προδοσίες.** Ήξερα δεκάδες όμηλικους ή κατά τι νεώτερούς μου πού ξεκίνησαν από τη «Νεολαία Λαμπράκη» και κατέληξαν στο

συγκρότημα Λαμπράκη! Θυμάμαι έναν πάνσοφο συμφοιτητή μου που κρατούσε σφικτά τὸ κεφάλι του σαν νὰ φοβόταν μήπως ἐκραγεῖ ἀπὸ τὸ φορτίο τῶν γνώσεων που εἶχε μέσα. Οἱ ιδέες ἔρχονταν στὸ μυαλό του, ὅπως ἔρχονται τὰ πουλιὰ στὸ δέντρο τῆς αὐλῆς μου. Κι ὅμως ἔγινε «παρακεντές» ἐνὸς φθηνοῦ πολιτικοῦ. Δὲν ἔδωσε στὴν πολιτικὴ καὶ στὸν πολιτισμὸ τίποτε. Στὸν ἑαυτὸ του μιὰ πανεπιστιμιακὴ θέση. Κι ὅταν κάποτε τὸν ἐπέπληξα, μοῦ ἀποκρίθηκε ὡμὰ: «Πολιτικὴ εἶναι ἡ ἔκφραση συγκεκριμένων καὶ συγκροτημένων συμφερόντων»! Κι ἐγὼ ἀφελῶς πίστευα στὸ Ἀριστοτελικὸ ὅτι **«πολιτικὴ ἐστὶ ἐπιστήμη τὰ καλὰ καὶ τὰ δίκαια σκοπούμενη»**. Καὶ ἐπειδὴ αὐτὸ πίστευα καὶ αὐτὸ δίδασκα καὶ διδάσκω κάποιος ρεαλιστῆς μοῦ εἶπε συμπονετικά: «Εἶσαι βαθιὰ νυχτωμένος». Ὁ ἄνθρωπος κάπνιζε κουβανέζικα ποῦρα Κοχίμπα σαν νεόπλουτος... Ἀριστερὸς!

Ὅσοι παρακολουθοῦν τὰ κοινωνικὰ δρώμενα ὄχι γιὰ νὰ ἐπωφεληθοῦν ἀπὸ τὶς ἐξελίξεις διαπιστώνουν μὲ θλίψη ὅτι ὁ ὑπόκοσμος γίνεται... ἀφρόκοσμος. Ὅσο κι ἂν φαίνεται περίεργο, **ὁ εὐτελισμὸς τῶν πραγμάτων ἄρχισε ἀπὸ τὸν εὐτελισμὸ τῶν λέξεων**. Ἡ καὶ τὸ ἀντίστροφο: **ὁ εὐτελισμὸς τῶν πραγμάτων ἔφερε καὶ τὸν εὐτελισμὸ τῶν λέξεων**. Οἱ λέξεις εἶναι σαν τὸν πηλό. Καὶ ἂν τὶς πλάσει κάποιος καλὰ δημιουργεῖ ἀγάλματα. Ἡ λέξη ἄγαλμα παράγεται ἀπὸ τὸ ἀγάλλομαι που σημαίνει χαίρομαι, ἀπολαμβάνω, θαυμάζω. Ἀντίθετα οἱ Λατίνοι αὐτὸ που ἐμεῖς ὀνομάζουμε ἄγαλμα τὸ ἔλεγαν statua που σημαίνει κάτι που στέκεται. Στέκεται ὅμως κι ἓνα σκαμνί. Αὐτὸ δὲν τὸ κάνει ἄγαλμα. Τοῦτο δείχνει τὴ διαφορὰ που ὑπῆρχε ἀνάμεσα στὸν ἐλληνικὸ καὶ τὸν ρωμαϊκὸ πολιτισμὸ. Καὶ ἡ διαφορὰ αὐτὴ γεννοῦσε ἀνάλογη διαφορὰ καὶ στὴν πολιτικὴ. Ἡ Ρώμη ὅσο κι ἂν ὑπερτέρησε στρατιωτικά, δὲν μπόρεσε νὰ δώσει πολιτικὸ πολιτισμὸ. Αὐτὸ ἦταν προνόμιο μόνο τῶν Ἑλλήνων. Τοῦτο τὸ προνόμιο ἀτυχῶς κάνουμε πᾶν τὸ δυνατὸν νὰ τὸ ἀποβάλουμε ἐμεῖς.

Η ΑΛΛΗ ΟΨΙΣ

Ψηλαφώντας την των πραγμάτων αλήθεια...

<https://alopsis.gr>

(Πηγή: sarantoskargakos.gr)